

Neviditelné ženy

Současný svět je „postavený“ pro muže. I když se věci zdánlivě mění, staré pořádky v nerovnosti mužů a žen přetrvávají. Co se ženám neodpouští a proč jsou často ignorovány?

text Ivana Ašenbrenerová / foto Profimedia.cz

Tvrdá fakta ukazují, že genderové rozdíly a nerovnosti jsou navzdory společenským a ekonomickým transformacím a koordinovaným hnutím pořád velké. Kde všude ženy narážejí na genderovou nerovnost?

GENDEROVÁ NEROVNOST

V první řadě na pracovním trhu, kde dostáváme nižší platy za stejnou práci. „Ženy u nás pořád vydělávají v průměru o 20 procent méně než muži za práci na plný úvazek. Tento rozdíl přetrvává i přesto, že ženy dosahují často vyššího vzdělání než muži,“ popisuje koučka a vztahová poradkyně Jana Řehulková. Ze studie PwC Women in Work vyplývá,

že aby měly ženy srovnatelný plat jako muži na stejné pozici, musely by odpracovat o 65 dnů v roce víc. Následkem toho mají také nižší důchody a každá druhá samostatně žijící žena trpí příjmovou chudobou.

Nespravedlivé je také nižší zastoupení žen na vedoucích pozicích, a to nejen kvůli předsudkům, ale i kvůli omezené dostupnosti částečných úvazků a péče o děti. Kromě toho je v některých odvětvích „ženská práce“ systematicky podhodnocená oproti „mužským“ profesím.

TOTO SE PRO ŽENU NEHODÍ

Ženy musí s nerovností „bojovat“ často i doma ve svých rodinách, kde se před-

pokládá, že budou vykonávat většinu péče o domácnost a také všechny úkony související s dětmi a managementem rodiny. „Péči o domácnost, rodinu a děti vnímají někteří muži často jako samozřejmost,“ říká Jana Řehulková.

Chcete si udělat představu o tom, jak je to u vás? Na stránce *ferovadomacnost.cz* si můžete udělat audit domácích aktivit od přebalování miminek po výběr táborů pro školáky.

BOREC A MRCHA

A jsou tu další stereotypy. Tradičně se očekává, že muži budou sexuálně aktivní, dominantní a iniciátoři, zatímco od žen se očekává, že budou sexuálně reak-

Očekává se, že muži budou sexuálně aktivní, dominantní a iniciátoři, zatímco ženy sexuálně reaktivní, submisivní a pasivní

dokazuje na stovkách případových studií a datech nerovnosti, které se jednoduše nedají přehlédnout.

Tak například. Všimla jste si někdy toho, jak velký je váš chytrý telefon? Možná vás občas pěkně vytáčí, že ho jednou rukou absolutně ovládat nevládnete. Svět je podle Caroline Perezové postavený pro muže a ignoruje polovinu populace, nezohledňuje se v něm pohlaví a muži jsou standardem a ženy odchylkou.

V publikaci *Neviditelné ženy* tak s údivem zjistíte, kde všude jsou ženy opomíjeny. Při autonehodě mají téměř o 50 procent vyšší riziko, že se zraní, a o 17 procent vyšší riziko, že zemřou. Podle novinářky Caroline Criado Perezové je to proto, že většinou sedí blíž palubní desce, i když výrobci aut doporučují sedět dál. Jenomže mnohé ženy nemají na výběr, mají kratší nohy, tudíž by nedosáhly na pedály. Dokonce i při bezpečnostních testech se používají jako figuríny muži, pokud jde o přední sedadla.

POZOR, AŽ NEZAKOPNEŠ

Svět, který vybudovali muži, na ženy zapomíná v mnoha dalších aspektech. Ve vedení firem stále v drtivé většině sedí muži, takže je ani nenapadne, že by moderní pracoviště mohlo znamenat pro ženskou zaměstnankyně problém. Ať už jsou to až moc těžké dveře, skleněné schody a podlahy (takže vám kdekdo může vidět pod sukni), nebo na pohled hezká dlažba před vchodem, v níž vám zůstane každou chvíli podpatky.

Jistě, není to nic, co by znamenalo podle Caroline Criado Perezové konec světa, ale prostě nám to komplikuje život a necítíme se bezpečně.

Genderová nevyváženost ale může vést nejen k nepohodlí a naštvanosti, ale i k chronickým onemocněním. Výzkum Women's Engineering Society například ukázal, že 74 procent osobních ochranných prostředků bylo navrženo pro muže. Velikost S je vzácná, a když už se objeví, je to pouze pánské S. „Nepadnoucí ochranné prostředky brání ženám v práci a paradoxně mohou samy o sobě představovat bezpečnostní riziko,“

dodává autorka publikace. Volné oblečení, velké rukavice se můžou zachytit ve strojích, ve velkých botách může žena zakopnout.

POMŮŽE I MALÝ KROK

Muži a ženy jsou si rovni, to ostatně hlásal i prezident Tomáš G. Masaryk. Ženská práva považoval za součást lidských práv a tvrdil, že muži a ženy se neliší mravně, citově ani rozumově, to všechno jsou jen předsudky. „Nerovnost mezi mužem a ženou není přirozená, není od přírody, ale vyvinula se historicky. Neraď mluvím o otázce ženské. Protože otázky ženské není, jako není otázky mužské. Muž a žena od samého počátku kulturního vývoje byli spolu a dovedli všechno dělat společně. Je nesprávné muže a ženy proti sobě stavět,“ napsal Masaryk ve svém díle *Moderní názor na ženu*.

Po více než sto letech od prvních emancipačních snah jsme dosáhly jen některých změn. „Společenské změny jsou běh na dlouhou trať, ale díky rostoucí osvětě, iniciativám na podporu genderové rovnosti a individuálním příběhům lidí, kteří bojují proti stereotypům, máme důvod k naději, že budoucí generace zažijí férovější svět a že genderová nerovnost bude jen termínem z historických učebnic,“ doufá Jana Řehulková. ●

aktivní, submisivní a pasivní. „Muž, který střídá partnerky nebo je nevěrný, je prostě ‚borec‘, žena v podobné situaci je ‚dávka‘. Muži jsou předurčení pro technické obory, ženy pro humanitní. Krásná žena nemůže být současně inteligentní a vzdělaná. Asertivní žena má moc ‚ostré lokty‘ nebo je ‚arogantní‘, muž ve stejné situaci je ‚rovný a férový‘. Úspěšná žena musela jít ‚přes mrtvolu‘ nebo ‚přes postel‘,“ vyjmenovává další nefér nerovnosti Jana Řehulková.

Ženám se toho neodpouští ještě víc. Že se rozhodne nemít děti, že se chce vrátit po porodu hned do práce, že je sebevědomá a asertivní. TOTO přece žena nemůže.

Navíc ani v naší společnosti neklesá počet případů domácího násilí a sexuálních útoků, které ukazují na hlubší strukturální problémy v postavení žen.

SVĚT VYTVOŘENÝ PRO MUŽE

O tom, že současný svět s ženami více méně nepočítá, spousta lidí ani nepřemýšlí. Právě o tom napsala před časem knihu britská feministická aktivistka a novinářka Caroline Emma Criado Perezová. V publikaci *Invisible Women* (v českém překladu *Neviditelné ženy*) to

Nespravedlivé platy

Rozdíl v odměňování mezi ženami a muži se v České republice dlouhodobě pohybuje kolem 20 %.

V roce 2020 činil zhruba 6800 Kč měsíčně.

Rozdíl ve výši důchodů činí dlouhodobě 17 % v neprospěch žen.

zdroj: Eurostat